EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 17.12.2020
COM(2020) 820 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Utvärderingsrapport om unionsprogrammet till stöd för särskilda verksamheter för att stärka delaktigheten för konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster i utformningen av unionens politik på området för finansiella tjänster för perioden 2017–2020 i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/826

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Utvärderingsrapport om unionsprogrammet till stöd för särskilda verksamheter för att stärka delaktigheten för konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster i utformningen av unionens politik på området för finansiella tjänster för perioden 2017–2020 i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/826

1. Sammanfattning

Slutanvändare (särskilt konsumenter) och organisationer som representerar slutanvändares intressen förmår inte vara delaktiga i utformningen av EU:s politik i samma omfattning som branschaktörer. Ett viktigt skäl till detta är att slutanvändare av finansiella tjänster och branschexterna intressenter har knappa resurser och brist på specialiserad expertkunskap. Efter krisen 2008 genomfördes ett antal initiativ för att öka det aktiva deltagandet av och delaktigheten för konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster i utformningen av unionens politik.

Efter ett initiativ av Europaparlamentet inledde kommissionen i slutet av 2011 ett pilotprojekt som skulle ge bidrag till stöd för utvecklingen av ett centrum för finansiell expertis. Målet med detta centrum var att det skulle vara till nytta för konsumenter och andra slutanvändare genom att representera deras intressen och öka deras möjligheter att delta i utformningen av unionens politik på området för finansiella tjänster. Efter en öppen förslagsinfordran beviljade kommissionen mellan 2012 och 2015 administrationsbidrag till två organisationer, Finance Watch och BETTER FINANCE (den förstnämnda inom ramen för ett pilotprojekt och den senare i form av en förberedande åtgärd). Sedan 2016 har dessa bidrag utbetalats som s.k. åtgärdsbidrag.

Utvärderingen från 2015 av både pilotprojektet och de därpå följande förberedande åtgärderna visade att målet med åtgärden i allmänhet uppnåddes. Som en följd av detta antogs förordning (EU) 2017/826[1]. Genom denna förordning upprättas ett unionsprogram för perioden från den 1 maj 2017 till den 31 december 2020 för fortsatt stöd åt verksamheten för BETTER FINANCE och Finance Watch. Syftet med den föreliggande utvärderingsrapporten är att uppfylla skyldigheten enligt artikel 9 i denna förordning och utvärdera huruvida programmet uppnådde dess målsättning att i) öka konsumenternas deltagande i utformningen av unionens politik på området finansiella tjänster, och ii) informera dem om de frågor som är av intresse vid regleringen av finanssektorn.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/826 av den 17 maj 2017 om inrättande av ett unionsprogram till stöd för särskilda verksamheter för att stärka delaktigheten för konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster i utformningen av unionens politik på området för finansiella tjänster för perioden 2017–2020.
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R0826&from=SV

Under 2019 inledde kommissionen en studie i vilken man utvärderade i) verksamheten för Finance Watch och BETTER FINANCE under 2017 och 2018, och ii) programmets övergripande utförande (se bilagan till denna rapport). Studien byggde på en litteraturgranskning, webbundersökningar samt intervjuer med experter och var en viktig underlagskälla för denna utvärderingsrapport. Kommissionen kompletterade studien genom att analysera de två bidragsmottagarnas verksamhet och utförandet av programmet under 2019.

I denna utvärderingsrapport drogs slutsatsen att målen med programmet i allmänhet har uppnåtts. Målet med att ytterligare förbättra delaktigheten för konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster i utformningen av unionens politik på området för finansiella tjänster hade uppnåtts. Det arbete som utförts av Finance Watch och BETTER FINANCE har berikat den politiska debatten och båda organisationerna erbjöd ett alternativt perspektiv som beslutsfattarna annars kanske hade förbisett eller försummat. De två organisationerna tillhandahöll viktig expertkunskap genom sina bidrag till offentliga samråd och sitt deltagande i många av kommissionens och Europeiska tillsynsmyndighetens viktiga expertgrupper. De presenterade också sina synpunkter för beslutsfattare på andra sätt, däribland vid utfrågningar, sammanträden, workshoppar, rundabordssamtal och konferenser samt i dokument. Målet med att informera konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster om de frågor som är av intresse vid regleringen av finanssektorn uppnåddes också i allmänhet. Både Finance Watch och BETTER FINANCE har informerat konsumenterna genom kampanjer, pressmeddelanden m.m.

De två organisationerna har kompletterande expertområden och målgrupper som endast delvis överlappar varandra. BETTER FINANCE tar upp frågor av intresse för användare av finansiella tjänster med stark inriktning på investerare och pensionssparare såväl som hållbara och digitala finanser. Finance Watch tar upp finansiella tjänster för icke-professionella investerare i allmänhet samt hållbara finanser men även andra ämnen, såsom tillsynsfrågor.

Under 2017–2019 erhöll Finance Watch 2 686 957 euro i EU-bidrag. Organisationen erhöll också finansiering från tredjeparter, i synnerhet från en organisation (MAVA Foundation). Sedan 2015 har Finance Watch fått nya medlemmar i andra medlemsstater, men organisationen har fortfarande en klenare medlemsbas i Östeuropa än i Västeuropa. Finance Watch behandlar tekniska ämnen från konsumentens synvinkel på ett lättbegripligt sätt. Organisationens förhållande mellan kostnader och resultat (resultaten inbegriper rapporter, genomgångar, dokument, videor, evenemang och pressmeddelanden) var relativt stabilt mellan 2017 och 2019. Organisationen anses vara mycket effektiv när det gäller användningen av sociala medier och ökade även sin kommunikationspotential genom en ny webbplats.

Under samma period erhöll BETTER FINANCE 1 092 947 euro i EU-bidrag. BETTER FINANCE erhöll inte särskilt mycket finansiering av tredjeparter, utan medlemsavgifter utgjorde en betydande del av organisationens budget (den andel som inte täcktes av kommissionens bidrag). Liksom Finance Watch har även BETTER FINANCE en klenare medlemsbas i Östeuropa än i Västeuropa. Organisationen anses vara särskilt effektiv när det gäller att lämna

synpunkter för utformningen av politik på EU-nivå. BETTER FINANCE tillhandahöll svar på ett stort antal EU-samråd och lade fram sina synpunkter på politiken genom evenemang, publikationer och sammanträden. Organisationen tillhandahöll även högkvalitativa resultat och anses vara mycket effektiv när det gäller att använda resurser och åstadkomma resultat till en låg kostnad. Dess närvaro på sociala medier bedömdes vara ganska liten, även om den håller på att öka. BETTER FINANCE lanserade också en ny webbsida med förbättrad åtkomst och användarvänlighet.

Opinionsbildning på EU-nivå på branschexterna intressenters vägnar är fortsatt av avgörande betydelse för att säkerställa att hänsyn tas till konsumenternas och slutanvändarnas perspektiv. Med tanke på organisationernas beroende av EU-finansiering skulle Finance Watch och BETTER FINANCE utan EU:s medel inte kunna tillhandahålla samma nivå av stöd för intressena hos användare av finansiella tjänster, och skulle därmed inte i samma mån kunna företräda konsumenternas intressen. Det är dessutom sannolikt att andra EU-organisationer inte skulle kunna fylla tomrummet om dessa två organisationer inte fick några EU-bidrag. EU-finansieringen är därför fortsatt nödvändig för att öka konsumenternas deltagande i utformningen av EU:s politik på området finansiella tjänster.

Utöver Finance Watch och BETTER FINANCE finns det för närvarande inga organisationer som kan fungera som alternativ på EU-nivå och som har en lika djupgående täckning av en liknande uppsättning ämnen på området finansiella tjänster.

2. Inledning

Slutanvändare (särskilt konsumenter) och organisationer som representerar slutanvändares intressen förmår inte vara delaktiga i utformningen av EU:s politik i samma omfattning som branschaktörer. Ett viktigt skäl till detta är att slutanvändare av finansiella tjänster och branschexterna intressenter har knappa resurser och brist på specialiserad expertkunskap. Efter krisen 2008 genomfördes ett antal initiativ för att öka den aktiva deltagandenivån och delaktigheten för konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster i utformningen av EU:s politik.

Efter ett initiativ av Europaparlamentet inledde kommissionen i slutet av 2011 ett pilotprojekt som ger bidrag till stöd för utvecklingen av ett centrum för finansiell expertis. Som ett resultat av detta beviljade kommissionen mellan 2012 och 2015, efter en öppen förslagsinfordran, administrationsbidrag till två ideella organisationer, Finance Watch och BETTER FINANCE. Dessa bidrag beviljades först inom ramen för ett pilotprojekt som varade i två år, och beviljades därefter i form av en förberedande åtgärd.

På grundval av en positiv utvärdering av programmet under 2015 lade kommissionen fram ett lagförslag i juni 2016 om att inrätta ett unionsprogram som skulle fortsätta stödja dessa två organisationer från den 1 maj 2017 till och med den 31 december 2020. Förordning (EU)

2017/826, genom vilken detta program inrättades, antogs av medlagstiftarna i maj 2017 och i den fastställdes att BETTER FINANCE och Finance Watch var programmets stödmottagare.

Den sammanlagda budgeten för det kapacitetsuppbyggande programmet delas mellan de två organisationerna utifrån deras ansökningar om bidrag, som analyserats av kommissionen. På grundval av detta erhöll de nedanstående belopp från kommissionen.

	Från och med den 1 maj 2017 till och med den 31 december 2017	2018	2019	Från och med januari 2020 till och med den 9 september 2020*
Finance Watch	629 058,56 euro	1 100 000,00 euro	957 898,54 euro	618 750 euro
BETTER FINANCE	292 393,80 euro	390 552,84 euro	410 000,00 euro	205 000 euro

* Förfinansiering

För 2020 kommer troligen den slutliga summa som betalas ut till båda stödmottagarna att vara liknande den som betalats ut under tidigare år. Stödavtalet möjliggör utbetalning av högst 1 043 048 euro till Finance Watch och 410 000 euro till BETTER FINANCE om villkoren uppfylls.

I enlighet med artikel 7 i förordning (EU) 2017/826 är den högsta direkta medfinansieringsgraden 60 % av de stödberättigande kostnaderna.

Artikel 1 i förordningen utgör grunden för finansiering av följande åtgärder:

a) Forskningsverksamhet, inklusive produktion av egen forskning och uppgifter samt utveckling av expertis.
b) Dialog med konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster genom samverkan med befintliga konsumentnätverk och telefonhjälptjänster i medlemsstater för att kartlägga frågor av relevans för utformningen av unionens politik för skydd av konsumenternas intressen på området för finansiella tjänster.
c) Medvetandehöjande verksamhet, spridningsverksamhet och tillhandahållande av finansiell utbildning och fortbildning – direkt eller via nationella medlemmar – inklusive till en bred målgrupp av konsumenter, andra slutanvändare av finansiella tjänster och icke-experter.
d) Verksamhet som stärker de inbördes kontakterna mellan medlemmarna i de organisationer som avses i artikel 3.1 samt verksamhet i form av opinionsbildning och

policyrådgivning som främjar dessa medlemmars ståndpunkter på unionsnivå och som främjar det allmänna och generella intresset för finansiell reglering och reglering på unionsnivå.

Enligt artikel 9 i förordning (EU) 2017/826 måste kommissionen lämna in en rapport till Europaparlamentet och rådet med en utvärdering av uppnåendet av programmets mål. Detta är det mål som ska uppnås genom den föreliggande rapporten.

3. Målen med utvärderingen och dess metod

Enligt artikel 9 i förordning (EU) 2017/826 måste följande bedömas i utvärderingsrapporten: i) Programmets samlade relevans och mervärde. ii) Huruvida programmet har verkställts på ett verkningsfullt och effektivt sätt. iii) Hur verkningsfulla stödmottagarnas enskilda prestationer har varit när det gäller att uppnå programmets mål.

Såsom fastställs i artikel 2 i förordningen har programmet följande mål:

a) Att ytterligare stärka det aktiva deltagandet och delaktigheten för konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster, och för berörda parter som företräder intressena hos konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster, i utformningen av unionens politik och i annan relevant utformning av multilateral politik på området för finansiella tjänster.

b) *Att informera konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster, och berörda parter som företräder deras intressen, om aktuella frågor gällande regleringen av den finansiella sektorn.*

För att hjälpa till med bedömningen beställde kommissionen en studie (som bifogas denna rapport) om huruvida de bidrag som beviljas Finance Watch och BETTER FINANCE hade gjort att programmets mål uppnåtts. I studien ingick en omfattande djupanalys av stödmottagarnas verksamhet som medfinansierades inom ramen för stödavtalen för 2017 och 2018. Studien bygger på flera källor som samlats in och bedömts via olika datainsamlingsflöden: skrivbordsstudier, webbundersökningar och intervjuer med intressenter.

Skrivbordsstudie

Kommissionens uppdragstagare bedömde primärkällor, såsom årsrapporter, arbetsprogram, medlemsundersökningar och andra relevanta dokument som innehöll resultatindikatorer. Detta kompletterades i lämpliga fall med litteratur på EU-nivå, internationell nivå och nationell nivå – inklusive medieartiklar – för att ge ytterligare sammanhang åt analysen.

Webbundersökning

Uppdragstagaren genomförde webbundersökningar om BETTER FINANCE och Finance Watch. Undersökningarna innehöll en skräddarsydd uppsättning frågor för varje typ av intressent. Det fanns fem intressentgrupper: medlemsorganisationer, bankföreningar, konsumentorganisationer,

nationella myndigheter och EU:s offentliga organ. Båda undersökningarna var öppna för svar mellan den 7 oktober och den 3 december 2019. Undersökningarna skickades ut till 309 intressenter och av dem deltog 179 i undersökningen (58 % deltagande).

Intervjuer

Intervjuerna med intressenter byggde på ett delvis strukturerat format och var inriktade på samma intressentgrupp som undersökningsenkäten. Intervjufrågorna syftade till att komplettera informationen från skrivbordsstudien och webbundersökningarna och att fylla i eventuella data- eller informationsluckor. Totalt genomfördes 25 intervjuer med olika intressenter.

Kommissionen kompletterade konsultens studie, i synnerhet genom att analysera de två bidragsmottagarnas verksamhet och utförandet av programmet under 2019.

En av de viktigaste begränsningarna med utvärderingen var att endast ett mycket litet antal hänvisningar till båda stödmottagarna förekommer i sekundärlitteraturen och skrivbordsstudien begränsades därmed huvudsakligen till information från stödmottagarna själva (t.ex. deras årsrapporter). Undersökningarna och intervjuerna syftade till att åtgärda denna begränsning.

4. Utvärderingsresultat

a) Allmän presentation av stödmottagarnas arbete mellan 2017 och 2019

FINANCE WATCH

Finance Watch är en internationell ideell sammanslutning som lyder under belgisk lag och registrerades den 28 april 2011. Sammanslutningen har för närvarande 13 anställda, vilket är något färre än under 2017. Dess struktur består av följande tre sammankopplade avdelningar: Forskning och opinionsbildning. Kommunikation och nätverk. Finans och verksamhet. Alla avdelningarna övervakas av generalsekreteraren, styrelsen och medlemmarna. Organisationen skapades för att fungera som motvikt till finansindustrins inflytande genom att representera synpunkterna hos allmänheten och slutanvändarna av finansiella tjänster. Dess uppdrag är att tillvarata det civila samhällets intressen inom den finansiella sektorn.

Medlemsantalet i Finance Watch har ökat något sedan 2017 och uppgår numera till 110 medlemmar: 78 fullvärdiga medlemmar (45 organisationer och 33 enskilda medlemmar) och 32 associerade medlemmar (av vilka 22 är organisationer och tio enskilda medlemmar). Medlemmarna är en blandad grupp som företräder den akademiska världen, fackföreningar, nationella Finance Watch-nätverk, icke-statliga organisationer och ideella organisationer med ett intresse i egenmakt för konsumenter. Medlemmarna kommer från 17 medlemsstater (med en klenare medlemsbas i Östeuropa än i Västeuropa) och tre tredjeländer.

Finance Watch tar upp en lång rad ämnen på finansområdet, däribland finansiella tjänster för icke-professionella investerare, bankverksamhet, nödlidande lån, hållbara finanser, finansteknik, finansmarknader, finansiell tillsynsverksamhet, kapitalmarknadsunionen och finansiell integrering.

Finance Watch är till stor del beroende av EU-medel och under 2017–2019 erhöll organisationen 2 686 957 euro från kommissionen. Den resterande delen täcks huvudsakligen genom finansiering från tredje parter, vilka svarade för 39,4 % av organisationens totala finansiering med stödberättigande medel under 2019 (med MAVA Foundation[2] som huvudsaklig bidragsgivare).

BETTER FINANCE

BETTER FINANCE (fullständigt namn: European Federation of Investors and Financial Services Users) är en registrerad organisation av allmänt intresse som grundades 2009 i Belgien. Organisationen har för närvarande åtta anställda (två fler än under 2017) och 37 medlemsorganisationer. Dess medlemmar inbegriper aktieägarföreningar, nationella icke-statliga organisationer med inriktning på privata investerare eller konsumentskydd, pensionsfonder och konsumentorganisationer. Medlemmarna kommer från 18 EU-medlemsstater (med en klenare medlemsbas i Östeuropa än i Västeuropa) och fem tredjeländer.

Med tanke på dess medlemskapsstruktur omfattar den politiska riktningen för BETTER FINANCE ett brett urval av ämnen som är relevanta för icke-professionella investerare, såsom investerarskydd, tillsyn och verkställighet, finansiella produkter (Priip-produkter[3], fondföretag[4], Mifid-direktivet[5] m.m.), pensioner (försäkringsdistributionsdirektivet[6], PEPP-produkter[7], tjänstepensionsinstitut m.m.), insyn i kostnader och resultat, avtalsförberedande upplysningar, råd samt distribution av investeringsprodukter för icke-professionella investerare, aktieägarrättigheter, hållbara och digitala finanser osv.

Under 2017–2019 erhöll denna stödmottagare 1 092 947 euro från kommissionen. För den andel som inte täcks av kommissionens bidrag förlitar sig BETTER FINANCE huvudsakligen på medlemsavgifter och partnerskapsbidrag (vilka svarade för omkring 37 % av organisationens totala intäkter under 2018–2019).

b) Utvärdering enligt kriterierna

[2] MAVA Foundation är en filantropisk stiftelse med inriktning på i) bevarandet av biologisk mångfald i Medelhavsområdet, Västafrika och Schweiz, och ii) främjandet av en hållbar ekonomi. Fram till slutet av 2019 var Finance Watch en del av MAVA-programmet (Economics for Nature – E4N) med inriktning på strategier för återställande och bevarande av naturkapital.
https://mava-foundation.org/

[3] Paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter).

[4] Företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag).

[5] Direktivet om marknader för finansiella instrument (Mifid-direktivet).

[6] Direktivet om försäkringsdistribution.

[7] Paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt).

Programmets samlade relevans och EU-mervärde

Opinionsbildning på EU-nivå på branschexterna intressenters vägnar är fortsatt nödvändig för att säkerställa att hänsyn tas till konsumenternas och slutanvändarnas perspektiv. Med tanke på att en betydande del av lagstiftningen om finansiella tjänster antas på EU-nivå bör organisationer som försvarar konsumenternas intressen också vara aktiva på EU-nivå. Dessa organisationer bör också stödjas av en bred medlemsbas i medlemsstaterna.

Unionsprogrammet gör det möjligt för dessa organisationer att säkerställa att de har den nödvändiga expertisen för att på ett effektivt sätt representera konsumenters och slutanvändares intressen i utformningen av den finansiella politiken. Med tanke på organisationernas beroende av EU-finansiering skulle Finance Watch och BETTER FINANCE utan EU:s bidrag inte kunna tillhandahålla samma nivå av stöd för intressena hos användare av finansiella tjänster. Det är dessutom fortsatt svårt strukturellt sett att locka till sig ytterligare finansiering för ämnen av intresse för konsumenter. Detta beror till viss del på den breda spridningen av intressegrupper och de små incitamenten för varje enskild individ. Detta gäller för BETTER FINANCE och Finance Watch, såväl som för andra organisationer som representerar konsumenter. Det är osannolikt att andra EU-organisationer skulle kunna fylla tomrummet om dessa två organisationer inte fick några EU-bidrag.

För att säkerställa ett aktivt deltagande och delaktighet för dessa grupper i utformningen av unionens politik och annan multilateral politik på området för finansiella tjänster är det nödvändigt att fortsätta bevilja dessa bidrag.

BETTER FINANCE och Finance Watch har båda varit framgångsrika i att positionera sig som viktiga röster för konsumenter inom finansiella tjänster, ett område där de har byggt upp betydande expertkunskap. Som studien visar är BETTER FINANCE och Finance Watch i allmänhet uppskattade av intressenterna, och deras synpunkter anses vara av hög kvalitet. Deras verksamheter är kompletterande och överlappar varandra endast delvis. BETTER FINANCE inriktar sig på frågor som rör användare av finansiella tjänster med stark betoning på investerare och pensionssparare såväl som på hållbara och digitala finanser. Finance Watch tar upp finansiella tjänster för icke-professionella investerare i större allmänhet, men även andra ämnen såsom hållbara finanser och tillsynsfrågor. Tillsammans täckte dessa två organisationer de flesta konsument- eller användarrelaterade frågorna i den EU-politiska debatten om finansiella tjänster under 2017–2019.

Utöver Finance Watch och BETTER FINANCE finns det för närvarande inga organisationer som kan fungera som alternativ på EU-nivå och som har en lika djupgående täckning av en liknande uppsättning ämnen på området finansiella tjänster. Andra organisationer, t.ex. Europeiska byrån för konsumentorganisationer (BEUC)[8], förbundet för familjeorganisationer

[8] BEUC (*Bureau Européen des Unions de Consommateurs*) är en paraplyorganisation för 44 oberoende konsumentorganisationer från 32 länder. Deras roll är att representera dessa konsumentorganisationer för EU-institutionerna och försvara EU-konsumenternas intressen.

(Coface)[9] eller AGE Europe[10], företräder konsumenter, men de inriktar sig inte uteslutande på finansiella tjänster och de har eventuellt inte samma specialiseringsnivå och expertkunskap i ämnet. Med tanke på den komplexitet och tekniska beskaffenhet som utmärker lagstiftningen om finansiella tjänster behövs denna djupgående kunskap om en lång rad olika finansiella ämnen för att se till att konsumenternas intressen kan representeras på lämpligt sätt.

Verkställandet av programmet på ett verkningsfullt och effektivt sätt

På grund av lagstiftningsprocessens komplexitet kan man inte hänföra en överenskommen lagtext, eller delar av den, till en enda organisations opinionsbildande arbete. Det står dock klart att vissa ändringar som föreslagits av stödmottagarna under lagstiftningsförhandlingarna godtogs av lagstiftaren. Exempelvis antog lagstiftarna en del av de ändringar som förslagits av BETTER FINANCE och Finance Watch rörande PEPP-förslaget. De intressenter som intervjuades i samband med studien ansåg att utformningen av finanspolitiken hade förbättrats som en följd av detta program. Dessa intressenter antydde också att beslutsfattarna kände sig mer upplysta tack vare stödmottagarnas arbete.

Finance Watch och BETTER FINANCE har lämnat viktiga synpunkter på processen för utformning av den finansiella politiken, i synnerhet genom deras bidrag till offentliga samråd, deltagande i kommissionens och Europeiska tillsynsmyndighetens viktiga expertgrupper, och ytterligare publikationer. På grundval av sitt forskningsarbete kunde stödmottagarna bidra till att fylla luckor i den totala förståelsen av vissa finansiella företeelser.

Tillsammans har stödmottagarna arbetat med de flesta konsument- eller användarrelaterade frågorna i den EU-politiska debatten om finansiella tjänster. BETTER FINANCE har vanligen täckt arbetsflöden rörande frågor av intresse för användare av finansiella tjänster med stark inriktning på investerare och pensionssparare såväl som hållbara och digitala finanser. Finance Watch har täckt finansiella tjänster för icke-professionella investerare, hållbara finanser och tillsynsfrågor. En del intressenter ansåg dock att stödmottagarnas behandling av vissa ämnen skulle kunna ha varit mer djupgående, t.ex. Europeiska tillsynsmyndighetens granskning och kreditbedömning.

För att informera konsumenter, höja medvetenheten och bidra till den finansiella utbildningen har stödmottagarna gjort betydande ansträngningar för att föra en dialog med konsumenterna, däribland genom användning av innovativa verktyg, sociala medier och kampanjer.

---

https://www.beuc.eu/

[9] COFACE Families Europe främjar familjers och deras medlemmars välmående, hälsa och säkerhet i ett föränderligt samhälle och är ett betrott organ för integrering av familjer och för familjers röster/behov i och utanför EU.
http://www.coface-eu.org/

[10] AGE Platform Europe är ett europeiskt nätverk av ideella organisationer för personer som är minst 50 år gamla. Dess syfte är att ge en röst åt och främja intressena hos EU-medborgare som är 50 år eller äldre och höja medvetenheten om de viktigaste frågorna för dessa individer.
https://www.age-platform.eu/about-age

Övergripande och individuell ändamålsenlighet och effektivitet hos stödmottagarnas resultat med avseende på uppfyllandet av målen

FINANCE WATCH

Ändamålsenlighet

Under utvärderingsperioden deltog Finance Watch i de stora debatterna och den politiska utvecklingen inom den finansiella regleringen. Organisationen täckte ett mycket brett urval av ämnen, inklusive försäkringar, finansiell integrering, hållbara finanser och finansteknik. I synnerhet arbetade Finance Watch under 2017 med ämnen såsom finansteknik, Mifid II, nödlidande lån, motorfordonsförsäkring och gränsöverskridande betalningar. Under 2018 och 2019 låg tyngdpunkten på hållbara finanser för organisationen. Andra ämnen var bland annat finansiell integrering och Solvens II. En del intressenter nämnde att Finance Watch även kunde ha tagit upp ytterligare ämnen, såsom finansinstitutens företagskultur.

Finance Watch tillhandahöll också på olika sätt expertkunskap till stöd för utformningen av politiken, i synnerhet genom svar på offentliga samråd och deltagande i kommissionens och Europeiska tillsynsmyndighetens expertgrupper. Under 2017–2019 svarade Finance Watch på viktiga samråd inom sitt expertområde. Organisationen svarade på 33 offentliga samråd om finansiell politik. Som exempel kan nämnas att organisationen under 2017 tillhandahöll synpunkter på kommissionens samråd om finansteknik och om insyn i och avgifter för gränsöverskridande transaktioner, synpunkter på översynen inom Refit-programmet rörande motorfordonsförsäkringar samt på Esmas[11] samråd om riktlinjer för lämplighetskrav inom ramen för Mifid II. Under 2018 svarade organisationen på kommissionens samråd om fastställandet av en ram för främjande av hållbara investeringar och på ett förslag till direktiv om en ny giv för konsumenter. Under 2019 svarade organisationen till exempel på samråd inom ramen för EU:s handlingsplan om hållbara finanser, på Esmas samråd om integrering av hållbarhetsrisker och hållbarhetsfaktorer i Mifid och direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder/företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper. Organisationen tillhandahöll även underlag för utvärderingen av direktivet om konsumentkredit och Eiopas (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndighetens) samråd om hållbarhet inom Solvens II. I konsultens studie styrktes att dessa samrådssvar höll hög kvalitet.

Finance Watch fortsatte även att aktivt delta i arbetet i kommissionens och Europeiska tillsynsmyndighetens expertgrupper, exempelvis genom kommissionens användargrupp för finansiella tjänster, kommissionens tekniska expertgrupp för hållbar finansiering samt Eiopas

[11] Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma).

rådgivande expertgrupp om digital etik. Organisationens deltagande i expertgrupper[12] har ökat något under perioden – från fem platser 2017 till sju platser 2018 och 2019.

Dessutom har Finance Watch publicerat genomgångar och dokument i stigande takt (fyra under 2017, nio under 2018, och 13 under 2019) i olika ämnen. Organisationen publicerade till exempel informationsdokumentet *ESMA's role in sustainable finance* (2017), ett policydokument om penningförsändelser (2018) och policydokumentet *Insurance and discrimination* (2019). Under valet till Europaparlamentet utarbetade Finance Watch genomgångar för kandidater och förde en dialog med nyvalda ledamöter av Europaparlamentet i förberedelse för den kommande valperioden. Under 2017–2019 utarbetade Finance Watch 24 publikationer, däribland ett antal politiska meddelanden och diskussionsunderlag, men också flera övergripande forskningsrapporter. Under 2018 publicerade organisationen till exempel en andra upplaga av *Global green finance index (GGFI 2)* som bygger på en världsomfattande studie av de synpunkter anställda inom finanssektorn hade på kvaliteten och omfattningen av gröna finansemissioner vid 110 internationella finanscentrum.

Målet att öka delaktigheten bland slutanvändare och branschexterna intressenter uppnåddes genom kampanjer, lokala evenemang, videor, tecknade illustrationer m.m. Antalet evenemang som hölls av Finance Watch ökade under 2017–2019 (i genomsnitt tolv evenemang per år). Finance Watch anordnade bland annat Change Finance Forum 2018 (som sammanförde olika experter för att debattera en rad olika ämnen), som var särskilt effektivt när det gällde att få konsumenter att medverka. En annan insats som drog till sig stor uppmärksamhet var en kampanj som Finance Watch inledde 2019 och som rörde Facebooks planer att införa Libra, företagets eget betalsystem/mynt. Syftet med kampanjen var att informera beslutsfattare och allmänheten om riskerna kopplade till finanssystemets stabilitet, och allmänheten fick möjlighet att uttrycka sin oro genom en framställning. Organisationen har även producerat ett antal videor (49 videor under 2017–2019) för att öka medborgarnas förståelse av finansfrågor. Under 2018 lanserade stödmottagaren till exempel flera korta videor om olika ämnen såsom kapitalkrav, hållbara finanser, börsmäklares bonusar och alltför stora riskincitament. Finance Watch kunde också öka sin kommunikationspotential genom ett nytt teckningsverktyg, som på ett effektivt sätt användes för att nå en bredare publik och intressenter som inte var experter.

Finance Watch informerade allmänheten om aktuella frågor rörande reglering av finansmarknaderna genom sina medlemmar och samordnade åtgärder på nationell nivå. Såsom de intervjuade intressenterna framhållit användes den expertkunskap som tillhandahölls av Finance Watch i intressenternas nationella debatter och i vissa fall översatte dessa intressenter publikationer av Finance Watch till sina nationella språk.

[12] I denna siffra ingår endast deltagandet av representanter för Finance Watch i expertgrupper. Det eventuella deltagandet av experter som tillhör medlemsorganisationer i Finance Watch ingår inte, såvida de inte deltar i gruppen som representanter för Finance Watch.

De som deltog i undersökningen klassificerade kvaliteten på den kommunikationsverksamhet som Finance Watch bedrev som hög, och särskilt organisationens nyhetsbrev ansågs vara effektivt. Under perioden publicerade Finance Watch 51 pressmeddelanden. Deltagarna i undersökningen ansåg att pressmeddelandena vara effektiva när det gäller att informera konsumenter. Genom sociala medier delade Finance Watch innehåll och reagerade på olika ämnen, såsom klimatförändringarna och covid-19-utbrottet. Organisationen bedömdes vara särskilt effektiv i sin användning av sociala medier och onlinemedier, och fick större exponering än andra liknande organisationer. Dess följare på sociala medier ökade betydligt under 2017–2019, och Finance Watch har för närvarande ett högt antal följare jämfört med andra liknande organisationer (21 000 följare på Facebook, och 10 750 följare på Twitter). Finance Watch ökade även sin kommunikationspotential genom en ny webbplats. Dessutom åtnjuter Finance Watch en mycket omfattande bevakning av internationella medier, och nämndes i 374 artiklar i den internationella pressen från 2017 till 2019.

Överlag visade studien att de resultat som Finance Watch har åstadkommit anses hålla hög kvalitet, däribland av tjänstemän vid EU-institutionerna, medlemmarna i Finance Watch och andra intressenter.

Effektivitet

Studien visade att förhållandet mellan kostnader och resultat för Finance Watch under utvärderingsperioden var relativt stabilt. Från 2017 till 2018 ledde de ökade utgifterna för expertkunskap, politisk analys, opinionsbildning och offentlig verksamhet till ett ökat resultat (till exempel av antalet rapporter, genomgångar, dokument, offentliga utfrågningar, offentliga interventioner och videor). På andra områden, såsom kommunikation, var förhållandet mellan kostnader och resultat också relativt stabilt, vilket tyder på att samma effektivitetsnivå bibehölls.

Från 2018 till 2019 ökade utgifterna på kommunikationsområdet marginellt. Ökningen av antalet kommunikationsresultat under 2019 jämfört med 2018 (såsom evenemang, pressmeddelanden och lanseringen av en ny webbplats) tydde på större effektivitet i kommunikationsresultaten.

BETTER FINANCE

Ändamålsenlighet

BETTER FINANCE tillhandahöll synpunkter från slutanvändare av finansiella tjänster till beslutsfattare genom sina svar på offentliga samråd, deltagande i expertgrupper, ståndpunktsdokument och diskussioner med olika intressegrupper. Genom årens lopp har BETTER FINANCE tagit upp en lång rad ämnen av relevans för konsumenter av finansiella tjänster. Under 2017 var en betydande inriktning för BETTER FINANCE pensionssparande och robotinvesteringar13. Under 2018 inriktade organisationen sig bland annat på ämnen såsom skydd av investerare och användare av finansiella tjänster samt efterlevnad av de

[13] Investeringar enligt råd som ges av ett datorprogram på grundval av kundinformation såsom ålder, lön och risktolerans.

avtalsförberedande offentlighetsreglerna för paketerade investeringsprodukter för icke-professionella investerare. Under 2019 arbetade BETTER FINANCE med ämnen som kollektiva prövningsmöjligheter, Mifid II, PEPP-produkter, Priip-produkter, företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper, Solvens II, försäkringsdistributionsdirektivet, tjänstepensionsinstitut, kapitalmarknadsunionen, hållbara finanser (taxonomi, miljömärke) och digitala finanser.

Under dessa tre år var BETTER FINANCE särskilt effektiv och svarade till exempel på nästan 70 samråd. De offentliga samråden gällde en lång rad olika ämnen, i synnerhet ämnen av relevans för investerare. BETTER FINANCE tillhandahöll under 2017 till exempel synpunkter på Esmas samråd om kraven på företagsstyrning i Mifid och på samrådet om prospektets format och innehåll. Under 2018 svarade BETTER FINANCE bland annat på Europeiska tillsynsmyndighetens gemensamma samrådsdokument om ändringar av faktabladen för Priip-produkter[14] och på kommissionens lämplighetsenkät om offentliggörande av uppgifter rörande miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning (ESG). Under 2019 svarade organisationen på Esmas samråd om integrering av hållbarhetsrisker och hållbarhetsfaktorer i direktivet om företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper och direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder[15]. Utöver detta svarade BETTER FINANCE också på samråd på området hållbara och digitala finanser, till exempel kommissionens samråd om regler om digitala lösningar och effektiv gränsöverskridande verksamhet, såväl som EBA[16]:s samråd om diskussionsunderlaget om myndighetens strategi rörande finansteknik, och på enkäten från högnivåexpertgruppen för hållbar finansiering. De svarande angav att BETTER FINANCE behandlar tekniska områden på ett sätt som är lätt för konsumenter och slutanvändare att förstå. Dessutom utarbetade BETTER FINANCE fler än 15 ståndpunktsdokument under de tre åren.

BETTER FINANCE fortsatte också att delta i och tillhandahålla underlag till expertgruppdiskussioner, till exempel Europeiska kommissionens grupp för användare av finansiella tjänster, EBA:s bankintressentgrupp, och högnivåforumet om kapitalmarknadsunionen och expertgruppen för PEPP (Eiopa). Organisationens deltagande i expertgrupper[17] har ökat något under perioden – från åtta platser i expertgrupper under 2017 och 2018 till tio under 2019. BETTER FINANCE inbjöds också att tala vid ett antal utfrågningar, till exempel i Europaparlamentet om PEPP-förslaget.

Utöver politiska meddelanden och diskussionsunderlag utarbetade BETTER FINANCE ett antal övergripande forskningsrapporter (fyra under 2017, sju under 2018 och sex under 2019) som berörda aktuella frågor av relevans för konsumenter och slutanvändare av finansiella tjänster.

[14] Faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter).

[15] Direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

[16] Europeiska bankmyndigheten.

[17] I denna siffra ingår endast deltagandet av representanter för BETTER FINANCE i expertgrupper. Det eventuella deltagandet av experter som tillhör medlemsorganistioner i BETTER FINANCE ingår inte, såvida de inte deltar i gruppen som representanter för BETTER FINANCE.

Under 2017 gav organisationen bland annat ut publikationer om rådgivning avseende robotar[18] samt om pensionssparande. Dessutom publicerade organisationen rapporter om ämnen rörande skydd av investerare – som följdes upp av Europaparlamentet –, i synnerhet dokumentet om vilseledande metoder vid försäljning av finansiella produkter. Under 2018 publicerade BETTER FINANCE forskningsrapporten *Fund Benchmark Disclosure Compliance*, där man kontrollerade om faktablad med basfakta för investerare överensstämde med utvalda fonder hos företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper som investerar i aktier.

Målet med att bättre informera konsumenter uppnåddes genom kampanjer, evenemang och pressmeddelanden. Mellan 2017 och 2019 publicerade BETTER FINANCE över 70 pressmeddelanden med information om den politiska och regleringsmässiga utveckling på EU-nivå som påverkar investerare och slutanvändare av finansiella tjänster. Genom ett ökat antal pressmeddelanden på en rad olika språk säkerställde stödmottagaren sina förbindelser med den finansiella och den allmänna pressen.

Under dessa tre år anordnade BETTER FINANCE i genomsnitt åtta evenemang per år (såsom internationella konferenser och presskonferenser), vid vilka deltagandet ökade varje år. Under 2019 höll till exempel BETTER FINANCE och CFA Institute gemensamt en internationell konferens om hållbart värde för pengar. BETTER FINANCE åtnjuter en omfattande bevakning av internationella medier och omnämndes i 296 artiklar i den internationella pressen mellan 2017 och 2019.

BETTER FINANCE lanserade sin nya webbplats i början av 2019, som gav besökarna ett mer användarvänligt gränssnitt och enklare tillgång till den viktigaste informationen. Organisationen informerade också sina medlemmar och intressenter om den senaste utvecklingen rörande lagstiftning och reglering via ett nyhetsbrev.

Studien tydde på att organisationens närvaro i sociala medier var relativt liten (jämfört med liknande organisationer). Organisationens sociala mediekonton har ett begränsat, men ökande, antal följare (452 följare på Facebook och 1 340 följare på Twitter).

Effektivitet

Studien analyserade också organisationernas resultat och bedömde dem i kvantitativa och kvalitativa termer, och drog slutsatsen att BETTER FINANCE hade en stabil resultatnivå. Under de tre åren förekom i allmänhet en ökning totalt sett av verksamheten med medvetandehöjande åtgärder, spridning och finansiell utbildning och fortbildning. Mellan 2017 och 2019 förbättrade BETTER FINANCE sitt förhållande mellan kostnader och resultat i organisationens övriga verksamhet (till exempel forskning och opinionsbildning).

[18] Finansiella råd som ges av ett datorprogram på grundval av kundinformation såsom ålder, lön och risktolerans.

Från 2018 till 2019 ökade utgifterna för medvetandehöjande åtgärder, spridning och finansiell utbildning och fortbildning. Det ökade antalet resultat (till exempel evenemang och pressmeddelanden) tydde på att effektiviteten på detta område var relativt stabil.

5. Slutsats

Utvärderingen visar att programmets mål i allmänhet har uppnåtts.

Målet med att ytterligare förbättra delaktigheten för konsumenter och andra slutanvändare av finansiella tjänster i utformningen av unionens politik på området för finansiella tjänster har uppnåtts. Det arbete som utförs av Finance Watch och BETTER FINANCE har berikat de politiska debatterna. Dessa två organisationer erbjöd ett alternativt perspektiv som beslutsfattarna annars kunde ha förbisett eller försummat. Båda tillhandahöll viktig expertkunskap genom bidrag till offentliga samråd och deltagande i många av kommissionens och Europeiska tillsynsmyndighetens expertgrupper. De lade fram sina synpunkter för beslutsfattarna på en rad olika sätt (inklusive utfrågningar, möten, artiklar m.m.).

Målet att informera konsumenterna och andra slutanvändare av finansiella tjänster om aktuella frågor rörande regleringen av finanssektorn har i allmänhet uppnåtts. Båda stödmottagarna har hållit konsumenterna uppdaterade, t.ex. genom kampanjer, pressmeddelanden m.m.

För att försvara konsumenternas och slutanvändarnas intressen är opinionsbildning på EU-nivå på branschexterna intressenters vägnar fortsatt nödvändig.

Med tanke på organisationernas beroende av EU-finansiering skulle Finance Watch och BETTER FINANCE utan EU:s medel inte kunna tillhandahålla samma nivå av stöd för intressena hos användare av finansiella tjänster och skulle därmed inte i samma mån kunna företräda konsumenternas intressen. Andra EU-organisationer skulle inte kunna fylla tomrummet om dessa två organisationer inte fick några EU-bidrag. EU-finansieringen är därför fortsatt nödvändig för att öka konsumenternas deltagande i utformningen av EU:s politik på området finansiella tjänster.

Utöver Finance Watch och BETTER FINANCE finns det för närvarande inga organisationer som kan fungera som alternativ på EU-nivå och som har en lika djupgående täckning av en liknande uppsättning ämnen på området finansiella tjänster.